

## HAYRETTİN KARAMAN



hkaraman@yenisafak.com.tr

## Federasyon ve hilafet (2)

**B**undan önceki yazıda "Bu durum karşısında taraflara gerçekçi olmaları, vehimlere, hayallere kapılmaları için bazı şeyleri hatırlatmak gerekiyor" diye söze başlamış, yazıyı şöyle bağlamıştık: "Bu topraklarda yaşayan büyük kitlenin ülkeyi böldürmeyeceğine ve halkın büyük çoğunluğunun şeriat düzeni istememesine rağmen bu sevda-ların peşinde koşan, ortada böyle bir imkan varmış gibi ortalığı bulandıranların maksatları ne olabilir?"

İbrahim Karagül, Akif Emre gibi yazarlarımız piyonların maksatlarından ziyade oyunu kuranların maksatlarına dikkat çeken yazılar yazdılar. Ben bunları tekrar etmek yerine biraz da bildiğim bir vadide yürümeyi tercih ederek hilafet ve şeriat talebi üzerinde durmak istiyorum.

Diyelim ki, bunu isteyenler (veya bunlardan bazıları) piyon yahut taşeron değil de samimi bir kısım müslümanlardır; peki bunlar neyi istediklerinin, bunu istemenin ne demek olduğunun ve bu isteğin gerçekleşme ihtimalinin, eğer bu mümkün değilse talebin getiri ve götürüsünün farkında mıdır, bu konular etrafında yeteri kadar düşünmüş müdürler?

Beraber hatırlayalım ve düşünelim.

Hz. Peygamber (s.a.) vefat edince ona ait olan üç vazifeden peygamberlik sona erdi, insanların eğitimlerine rehberlik etme (irşad) vazifesi bazılarına göre sūfiyeye, bazılarına göre de ulemâya intikal etti. Toplumun siyasi liderliği ise, adayların farklı usullerle belirlenmesi ve ümmetin o günkü imkanlara göre bey'at etmesi; yani "namzedi kabul ederek doğru yolda yürüdüğü sürece ona itaat sözü vermeleri" ile seçilmiş olan bir şahsa verildi, daha sonra bunun unvanı "halife" oldu. İlgili açıklamalar ve uygulamalara göre gerçek (râşid) halifede olmazsa olmaz şartlar aranırdı, bunların başında yeterlik vardı; yeterlik (ehliyet) ise "dindarlık, ilim, ahlak ve vazifeye elverişli olma bakımından mevcut namzetlerin en iyisi olmak" demektir. Yönetimi yeteri kadar yardımcı ve memur ile yürütecek olan halife ümmeti temsil eden bir heyet tarafından takip edilir, denetlenir, yanlış yaparsa doğru yola sevk edilir, yanlışta ısrar ederse vazifeden alınabilir, yeterliği ve başarısı devam ettiği sürece de vazifede kalırdı. Hz. Hasan'ın çok kısa süren halifeliği sayılmazsa babası Hz. 'Ali'nin vefatından sonra ümmetin başına geçen Muaviye b. Ebu-Süfyan, yukarıda özellikleri özetlenen halifelik sistemini bozdu, onun yerine saltanat ve istibdadı getirdi. O zamandan sonra da bir daha gerçek (râşid) halifelik geri gelmedi, adı halife olan sultanlar, yeterli olsunlar olmasınlar ümmetin başına geçtiler ve sultan ölmeden en yakını bir erkek onun yerine geçmeye hazır hale getirildi, ümmetin bay'atı zorla alındı, danışma göstermelik ve seçmeci oldu, İslam adına denetleme ve gerektiğinde azletme imkanı ortadan kalktı, sultanlar ancak saraydan rakipleri tarafından öldürüldüler veya tahttan indirildiler. Doğru olan, olması gereken tek ümmet ve tek yönetim iken bazen birden fazla "halifelik iddia eden adam/sultan" bulunduğu oldu.

Şimdi yeniden istenen halifeliğin (hilafetin) kısaca hikayesi bundan ibarettir.

Sorulara gelelim:

1. Bugün ümmet parçalanmış, birçok ulus devlete bölünmüştür; bir devlette birini halife yapmaya (orada hilafeti kurmaya) muvaffak olundu diyelim –ki, klasik manada halifelik kastediliyorsa bu imkansız gibidir- diğer ulus devletlerde yaşayan halkın bey'atı nasıl sağlanacak? Buna itiraz edecek guruplar ve devletler olacağına göre İslam ülkeleri arasında bir savaş mı başlatılacak?

2. Durum kesin ve açık olarak böyle iken müslümanların yapması gereken, şurada burada halifeliği yeniden kurma hayalinin peşine düşmek midir, yoksa İslam ülkeleri arasında, halifeliğin mana ve maksadına bir adım teşkil edebilecek olan "tanışma, görüşme, dayanışma, birlikte ortak problemleri çözme... ve bunlar için olabilecek en uygun örgütlenme yollarını arayıp bulmak mıdır?

Bence şimdi yapılması gereken bu ikincisidir.

Gelecek yazı da "şeriat isterük" diyenlerle hasbihal için olsun.